

SCENARIUSZ LEKCJI

WIELOKULTUROWE DZIEDZICTWO ŁÓDZI - ŚLADAMI CZTERECH KULTUR

WSTĘP

Przedmiot: Historia/Wiedza o społeczeństwie

Poziom: Szkoła ponadpodstawowa (liceum)

Czas trwania: 90 minut (2 godziny lekcyjne)

Klasa: II-III

CELE

Cele ogólne

- Zapoznanie uczniów z wielokulturowym dziedzictwem Łodzi
- Rozwijanie świadomości historycznej i kulturowej
- Kształtowanie postaw szacunku wobec różnorodności kulturowej

Cele szczegółowe

Uczeń po zajęciach:

- Wymienia najważniejsze zabytki przemysłowej Łodzi
- Opisuje wkład różnych grup kulturowych w rozwój miasta
- Rozpoznaje style architektoniczne charakterystyczne dla Łodzi XIX i XX wieku
- Wykorzystuje technologie cyfrowe do poznawania dziedzictwa kulturowego

METODY PRACY

- Wykład interaktywny z prezentacją multimedialną
- Praca w grupach metodą projektu
- Dyskusja kierowana
- Elementy grywalizacji z wykorzystaniem aplikacji mobilnej

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- Komputer z dostępem do internetu
- Rzutnik multimedialny
- Smartfony uczniów z zainstalowaną aplikacją AR "Łódź w Czasie"
- Karty pracy
- Materiały źródłowe (zdjęcia, mapy)

PRZEBIEG LEKCJI

WPROWADZENIE (15 MINUT)

1. Przywitanie i sprawdzenie obecności
2. Przedstawienie tematu i celów lekcji
3. Burza mózgów: "Co wiemy o przemysłowej historii Łodzi?"

ROZWINIĘCIE (60 MINUT)

Etap I - Wykład interaktywny (20 minut)

Rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego

Początki transformacji

- 30 stycznia 1821 roku Łódź została wpisana na listę osad fabrycznych, co zapoczątkowało jej przemysłową historię
- Z niewielkiej osady liczącej 767 mieszkańców w 1820 roku, miasto rozrosło się do 600 000 mieszkańców w 1914 roku]
- Rozwój był możliwy dzięki polityce celnej, importowi nowoczesnych technologii z Zachodu i taniej sile roboczej po uwłaszczeniu chłopów

Wkład czterech głównych grup kulturowych

Społeczność polska

- Stanowili największą grupę mieszkańców (57-62% w okresie międzywojennym)
- Głównie pracownicy najemni w fabrykach
- Wnieśli istotny wkład w rozwój kultury muzycznej poprzez działalność Łódzkiej Orkiestry Filharmonicznej

PRZEBIEG LEKCJI

Etap I - Wykład interaktywny (20 minut)

Społeczność żydowska

- Pierwsza mniejszość narodowa w Łodzi, przybyła po 1793 roku
- Stanowili 31-34% mieszkańców w okresie międzywojennym]
- Rozwinęli działalność handlową i przemysłową
- Izrael Poznański stworzył największe przedsiębiorstwo włókiennicze w Europie

Społeczność niemiecka

- Przybyli jako kolonizatorzy i fachowcy po utworzeniu osad fabrycznych
- Stanowili 7-9% populacji w okresie międzywojennym]
- Wnieśli znaczący wkład w rozwój przemysłu i architektury miasta]
- Wprowadzili nowoczesne technologie produkcji włókienniczej

Społeczność rosyjska

- Wpłynęli na architekturę miasta poprzez budowę cerkwi i gmachów administracyjnych
- Reprezentowali władze carskie w mieście
- Przyczynili się do rozwoju infrastruktury miejskiej

PRZEBIEG LEKCJI

Etap I - Wykład interaktywny (20 minut)

Najważniejsze zabytki poprzemysłowe

Kompleksy fabryczne

- Manufaktura - dawna fabryka Izraela Poznańskiego, obecnie centrum handlowo-rozrywkowe
- Księży Młyn - kompleks fabryczno-mieszkalny Karola Scheiblera z monumentalną przędzalnią o długości ponad 200m
- Biała Fabryka - jeden z najstarszych na świecie przykładów adaptacji budynku fabrycznego

Pałace i rezydencje

- Pałac Izraela Poznańskiego - okazały neobarokowy gmach, obecnie Muzeum Miasta Łodzi
- Pałac Scheiblera na Księżym Młynie - przykład architektury neorenesansowej
- Willa Schneidera - przykład luksusowej architektury przemysłowców

Osiedla robotnicze

- Księży Młyn - wzorcowe osiedle robotnicze z kompletną infrastrukturą społeczną
- Famuły - charakterystyczne domy robotnicze z czerwonej cegły
- Kompleksowa infrastruktura społeczna: szkoły, szpitale, sklepy, remizy strażackie

PRZEBIEG LEKCJI

Etap II - Praca w grupach (40 minut)

1. Podział klasy na 4 zespoły, każdy odpowiedzialny za jedną kulturę
2. Zadania dla grup:
 - Analiza materiałów źródłowych
 - Wykorzystanie aplikacji AR do wirtualnego zwiedzania zabytków
 - Przygotowanie krótkiej prezentacji o wybranej kulturze

ZADANIA DLA GRUP

Grupa 1: Kultura polska w Łodzi

Najważniejsze zabytki związane z kulturą polską

- Bazylika archikatedralna św. Stanisława Kostki - monumentalna świątynia neogotycka, jeden z najwyższych kościołów w Polsce (ponad 100m wysokości)
- Kościół św. Józefa - najstarszy zachowany łódzki kościół, jedyny ocalały budynek z czasów Łodzi rolniczej
- Kościół Wniebowzięcia NMP na Starym Mieście - pierwszy katolicki kościół w tej części miasta

Wpływ Polaków na rozwój przemysłowy miasta

- Stanowili największą grupę mieszkańców (57-62% w okresie międzywojennym)
- Byli głównie pracownikami najemnymi w fabrykach
- Wnieśli istotny wkład w rozwój kultury muzycznej poprzez działalność Łódzkiej Orkiestry Filharmonicznej

Miejsca pamięci

- Cmentarz na Dołach i na Zarzewiu
- Muzeum Radogoszcz

ZADANIA DLA GRUP

Grupa 2: Kultura żydowska w Łodzi

Dzielnica żydowska i jej charakterystyczne punkty

- Główny obszar zamieszkania: Stare Miasto, Bałuty i północna część Nowego Miasta
- Największe skupiska: okręg III (89% mieszkańców), rejon ul. Pomorskiej (78%), rejon ul. Zielonej (62%) i ul. Dzielnej (68%)

Znaczące postacie

- Izrael Poznański - twórca największego przedsiębiorstwa włókienniczego w Europie
- Elias Chaim Majzel - rabin sprawujący funkcję w latach 1873-1912
- Wybitni artyści: Julian Tuwim, Artur Rubinstein, Aleksander Tansman, Artur Szyk

Miejsca pamięci związane z Holocaustem

- Stacja Radegast - łódzki Umschlagplatz, obecnie muzeum i miejsce pamięci
- Litzmannstadt Getto - utworzone w 1940 roku na terenie Bałut i Starego Miasta

ZADANIA DLA GRUP

Grupa 3: Kultura niemiecka w Łodzi

Fabrykanci pochodzenia niemieckiego

- Ludwik Geyer - pionier przemysłu włókienniczego, wprowadził pierwszą maszynę parową w Łodzi
- Karol Scheibler - twórca największego kompleksu przemysłowego
- Rodziny: Biedermannów, Grohmanów, Heinzlów, Kindermannów

Architektura przemysłowa

- Biała Fabryka Geyera - pierwszy zmechanizowany zakład w Łodzi
- Kompleks Scheiblera na Księżym Młynie - monumentalna przędzalnia o długości 207m

Ewangelickie dziedzictwo

- Kościół św. Mateusza - największa świątynia ewangelicka, przykład architektury neoromańskiej
- Kościół św. Jana - drugi kościół luterański w mieście

ZADANIA DLA GRUP

Grupa 4: Kultura rosyjska w Łodzi

Prawosławne świątynie

- Sobór św. Aleksandra Newskiego - wzniesiony w latach 1880-1884, przykład stylu rosyjsko-bizantyjskiego
- Cerkiew św. Olgi przy ul. Piramowicza - świątynia filialna

Administracja carska

- Rosjanie przybyli do Łodzi w połowie XIX wieku, głównie jako urzędnicy i wojskowi
- Wprowadzili politykę rusyfikacyjną po powstaniu styczniowym
- Byli nauczycielami w szkołach rządowych

Wpływy w architekturze

- Sobór św. Aleksandra Newskiego - bogaty wystrój wnętrz z wpływami sztuki bizantyjskiej i rosyjskiej
- Budynki administracji carskiej w stylu imperialnym

CZĘŚĆ 3: PREZENTACJE GRUP (20 MINUT)

- Każda grupa przedstawia wyniki swojej pracy
- Dyskusja na temat współistnienia różnych kultur w mieście

PODSUMOWANIE (15 MINUT)

- Omówienie najważniejszych wniosków
- Quiz interaktywny sprawdzający wiedzę

PRACA DO DOMU

Uczniowie mają za zadanie stworzyć wirtualną trasę turystyczną po wybranych zabytkach Łodzi, wykorzystując poznane podczas lekcji narzędzia cyfrowe.

Ewaluacja

- Obserwacja zaangażowania uczniów podczas zajęć
- Ocena prezentacji grupowych
- Wyniki quizu
- Jakość wykonanych zadań domowych

Uwagi organizacyjne

- Przed zajęciami należy sprawdzić działanie sprzętu i aplikacji
- Warto przygotować alternatywne materiały w przypadku problemów technicznych
- Należy dostosować tempo pracy do możliwości grupy

Modyfikacje dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

- Wydłużony czas na wykonanie zadań
- Dodatkowe materiały wizualne
- Możliwość pracy w parach zamiast większych grupach
- Uprozczone karty pracy

Bibliografia i materiały pomocnicze

- Materiały z portalu edukacyjnego o dziedzictwie Łodzi
- Zasoby Centralnego Muzeum Włókiennictwa
- Materiały Narodowego Instytutu Dziedzictwa

